

УДК 378.002.4:658.002

COACHING TOOLS IN THE CONDITIONS OF DISTANCE EDUCATION ІНСТРУМЕНТИ КОУЧИНГУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Moroz-Rekotova L. V. / Мороз-Рекотова Л. В.

с.р.с., аs.prof / к.п.н., доц.

ORCID: 0000-0001-5161-721X

Berdyansk State Pedagogical Universiti, Zaporizhzhia oblast, 4, Schmidta St., Berdiansk,
71100 temporarily moved to: 66, Zhukovs`ki St., Zaporizhzhia
Бердянський державний педагогічний університет, Запорізька обл., Бердянськ,
вул.Шмідта 4, 71100 тимч. переміщений до: Запоріжжя, вул.Жуковського, 66

Анотація. В статті розглянуто поняття «освітній коучинг», його завдання та передумови в умовах дистанційного навчання. Представлено авторське бачення переваг дистанційного навчання в реаліях ХХІ сторіччя, запропоновано орієнтовний інструментарій коучингу в умовах дистанційного навчання.

Ключові слова: коучинг, дистанційне навчання, інструментарій дистанційного коучингу.

Abstract. The article discusses the concept of "educational coaching", its tasks and prerequisites in the conditions of distance learning. The author's vision of the advantages of distance learning in the realities of the 21st century is presented, and an indicative toolkit for coaching in the conditions of distance learning is proposed.

Key words: coaching, distance learning, distance coaching tools.

Вступ.

В умовах змішаного та дистанційного навчання виникла потреба в ефективних засобах організації освітнього процесу, який має залишатися студентоцентрованим й забезпечувати формування передбачених освітньою програмою компетентностей. З огляду на це заслуговує уваги освітній коучинг, як універсальний інструмент, який дає можливість ефективно працювати на суб'єкт-суб'єктному рівні, тобто вміти керувати собою, допомагати іншим у розвиткові особистісного потенціалу, у підвищенні особистої ефективності, розвивати ефективні комунікації, будувати конструктивні взаємини з колегами тощо [3, с. 144].

Основний текст.

Проблема освітнього коучингу сьогодні перебуває в полі зору як зарубіжних, так і українських дослідників. Нею займаються зарубіжні (А. Браун, Дж. Джеймсон, М. Доуней, К. Дуглас, Р. Еверд, К. Колетт,

А. Лейджест а інші) та вітчизняні (Н. Білик, Т. Борова, І. Голяд, Б. Зонов, Н. Любченко, С. Романова, О. Рудницьких, Т. Собченко, Т. Чернова та інші) дослідники-практики, зарубіжні соціальні інституції (Великобританія – The National College for Leadership of Schools and Children’s Services; Лондон – The City and Guilds of London Institute).

Ґрунтовними теоретико-практичними доробками з цього напрямку можна вважати такі: з основ коучингу (О. Нежинська, В. Тименко); з теоретичного вивчення поняття «освітній коучинг» (Т. Борова, І. Голяд, О. Рудницьких, Т. Чернова та інші); з позиції різновиду технології науково-методичного супроводу, системи андрагогічних принципів і прийомів (Б. Зонов, Г. Поберезська, В. Сидоренко та інші); під кутом використання у підготовці майбутніх фахівців (Т. Алексінцева, Н. Гордієнко, В. Ворожбіт-Горбатюк, Г. Кузан, Т. Собченко, А. Турчин, Л. Штефан та інші), тощо.

Попри наявність значної кількості наукових праць, присвячених питанням впровадження коучингових технологій у процес підготовки майбутніх педагогів, розкриття інструментарію коучингу в умовах дистанційного навчання не було у полі зору дослідників.

Мета статті – окреслити інструментарій застосування освітнього коучингу в умовах дистанційного навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розглядаючи коучинг як інноваційну педагогічну технологію, науковці О. Нежинська та В. Тименко акцентують увагу на головній її особливості, яка полягає в мотивації до самостійного творчого пошуку розв’язання поставленої проблеми, розкритті внутрішнього потенціалу здобувачів освіти, допомозі на шляху самостійного опанування компетентностей, у формуванні вміння вчитися [3]. Ці характерні ознаки коучингу постають протиположними до передачі знань від викладача до студентів, наданню їм готових рекомендацій і порад.

За такого розуміння закономірним є розгляд науковцями педагогічного коучингу як потужного засобу формування самоосвітньої компетентності, яка на сьогоднішній день стала невід’ємним складником професійної компетентності здобувачів будь-яких спеціальностей [2, с. 99].

У визначенні поняття «освітній коучинг» послуговуємося дефініцією Т. Борової: «система заходів щодо встановлення взаємодії між учасниками освітнього процесу з метою досягнення взаємно визначених цілей як з удосконалення професійної діяльності так і підвищення якості навчання, що, у

свою чергу, призведе до підвищення ефективності роботи освітнього закладу» [1]

Найголовніший акцент коучингу у вищій освіті полягає в індивідуальному підході, який забезпечує підвищення ефективності та результативності в процесі навчання. У цьому контексті доречним постає бачення О. Рудницьких щодо максимально швидкого досягнення мети шляхом активізації необхідних здібностей та вдосконалення нових навичок тих, хто навчається завдяки саме коучингу [5, с. 173]. З огляду на це витікають завдання коучингу, до яких, зокрема Г. Поберезська, відносить такі: виявлення та реалізація потенціалу особистості; навчання використовувати всі можливі ресурси для досягнення успіху; знаходження оптимального варіанту дії, що дає змогу за мінімальних зусиль досягати максимального результату [4, с. 101].

Послуговуємося поглядами А. Турчина та І. Цар, щодо суті коучингу, яка полягає в розкритті потенціалу особистості для максимізації власної продуктивності й ефективності. Як влучно зазначають дослідники, він у значній мірі допомагає особистості навчатися самій, аніж навчає [6, с. 324].

В педагогічній практиці закладів вищої освіти вже існують певні напрацювання застосування коучингу в освітньому процесі (Н. Гордієнко, Г. Кузан, О. Мармаза, А. Турчин, І. Цар та інші), проте в умовах дистанційного навчання можливість застосування коучингу не висвітлювалися.

Дистанційна форма навчання має низку переваг в ХХІ сторіччі. З огляду на теорію поколінь, до них відносимо такі:

1) можливість синхронного та асинхронного навчання (за асинхронного навчання здобувач самостійно обирає час, коли він буде вивчати матеріал, місце, умови; за синхронного – орієнтується на розклад занять. Поєднання синхронного та асинхронного навчання забезпечує задоволення всіх освітніх потреб здобувачів);

2) всі необхідні матеріали розміщено в хмарному сховищі або на освітній платформі, до яких здобувач має цілодобовий доступ (тут задовольняються потреби здобувача, що ґрунтуються на психологічних особливостях – аудіал, візуал чи кінестетик, тип темпераменту, що також впливає на процес опанування матеріалом, тощо);

3) можливість індивідуальної або групової взаємодії з викладачем, згідно визначених силабусом навчальної дисципліни дедлайнів (тут задовольняється потреба в оцінці зусиль та результатів, що безперечно забезпечує мотивацію до

навчання та саморозвитку й сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу в дистанційному форматі).

Визначимо орієнтовний інструментарій коучингу в умовах дистанційного навчання.

Таблиця 1 – Орієнтовний інструментарій коучингу в умовах дистанційного навчання

Суть коучингу (А. Турчин, І. Цар) Переваги	розкриття потенціалу особистості для максимізації власної продуктивності й ефективності
синхронне навчання	організація та керування груповою роботою (цифрові інструменти: сесійні зали zoom, Jamboard, Telegram-чат, Wonder.me, WHITEBOARD.fi, тощо)
асинхронне навчання	Структуризація навчальних матеріалів (цифрові інструменти: moodle, Google Classroom, Padlet, YouTube, coogle – Simple Collaborative Mind Maps, тощо)
навчальні матеріали у хмарному сховищі або на освітній платформі	застосування дистанційної форми спілкування Speechmob, та цифрові інструменти: moodle, Google Classroom, YouTube, тощо)
індивідуальна або групова взаємодія з викладачем	Спілкування із застосуванням доступних застосунків: Google – Duo, Meet; zoom, viber, Telegram, skype, WhatsApp, тощо

Авторська розробка

Застосування повноцінного коучингу можливе за певних умов, які влучно визначено І. Цар [7]. З-поміж зазначених передумов виокремимо такі, що стосуються освітнього процесу в умовах дистанційного навчання: наявність величезного внутрішнього потенціалу для саморозвитку; готовність та здатність до змін; особистість вчиться лише у тому випадку, коли посправжньому захоплена процесом; особистість може отримувати знання за допомогою всього, що вона робить, проте навчання відбувається тоді, коли вона усвідомлює та будує плани на майбутнє; особистість обмежує свій потенціал межами власних переконань; для того, щоб допомагати іншим, людині потрібно безперервно прогресувати.

Заключення та висновки.

Отже, в статті здійснено спробу окреслити особливості освітнього коучингу в умовах дистанційного навчання. Запропоновано авторське бачення можливого для використання інструментарію коучингу за дистанційного навчання в закладах вищої освіти.

Література:

1. Борова Т. Концепція освітнього коучингу. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2011. № 12. С. 12–16.
2. Горук Н. Коучинг як ефективна технологія формування самоосвітньої компетентності студентів. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2015. № 11. С. 99–104
3. Нежинська О. О., Тименко, В. М. (2017). Коучинг як інструмент соціально-психологічної допомоги клієнту. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 11: Соціальна робота. Соціальна педагогіка*, 23, 182-187.
4. Поберезська Г. Г. Коучинг як педагогічна технологія студентоцентричного навчання у ВНЗ. *Технологія і техніка друкарства*. 2017. № 4(58). С. 99–107.
5. Рудницьких О. В. Коучінг як інтерактивна технологія в освіті. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля : Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. 2014. № 2 (8). С. 173–176.
6. Турчин А., Цар І. Коучинг як форма активного навчання на заняттях з іноземної мови. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету : Серія : Педагогічні науки*. Вип. 2. Бердянськ : БДПУ, 2021. С. 321–329.
7. Цар І. Використання тренінгових форм навчання на заняттях іноземної мови. *Idea przemiany. Zagadnienia literatury, kultury, języka i edukacji*. Т. 6: Red. : E. Sadowska, M. Dus. Wydawnictwo WSL, Czestochowa. 2016. S. 216–225.

© Мороз-Рекотова Л. В.